

OBSAH

- I. Písmo a pravopis na stránce. Členěnost mluvy, pronášení samohlásek; čistota, krátkost a délka, „zpívání“ 7
- II. Pronášení souhlásek. Ostré a tupé. Sykavky; jemné pronášení a zpodobování jich. Pronášení hlásek h, ch, r. Particip minulého času (kladl). Souhláska j, slabika *dm*. Pravopis a výslovnost 12
- III. Pronášení slabik, slabiky silné a slabé: *přízvuk* v českém 23
- IV. Přízvuk slova v celém výroce – tři stupně síly 27
- V. Přízvuk vztahu čili důraz 30
- VI. Přízvuk citu čili emfáze 32
- VII. Tečka, „polykání slov“ – úkon dělidel vůbec 35
- VIII. Správnost mluvy, znalost gramatiky usta-

luje libozvuk i podporuje paměť; pražské genitivy, 3. osoba mn. čísla, „vypravuju o Don Filippovi,“ Dlaskova a Dlasková. Důležitost obrátův a frází. Poměr náš k spisům starým. Úloha Brusův jazyka. Terminus technicus 41

IX. Melodie samohlásek; zpěvnost. Paralelismus samohlásek, í-kání, hiatus 49

X. Skupiny souhlásek; varovati se skupin nevy-slovitelných; slovanské jazyky tíhnou k slabikám otevřeným. Hromadění sykavek a vřískavky. .. 55

XI. Vznikání nových slov. Zda skládání slov protiví se slovančině? Vodítko u věci té: jasnost a krása. Tvoření nových slov z kmenů daných, zkracování slov, střídání dlouhých s krátkými. Výrok M. Müllera o životě mluvy. Diminutiva. ... 61

XII. Tři momenty v postupě jazyka. Rozdílné náhledy o kráse mluvy. Snahy mužův o znovuzrození jazyka našeho. Mluvení prostých žen a vlastenecká povinnost dam. 72

XIII. Důležitost překladů; pochod překládací, *přebásnění*; původní rytmus a původní myšlenky. Omyl v pobádání k původnímu tvoření. 79

XIV. Výbornost českého jazyka. *Pěkná próza*. Volnost u vazbě i frázích. Domnělý „duch jazyka“. Nezbytnost novot, „ohled ku kráse“. 88

XV. Hovor a veřejné mluvení; cvik. Vlastnosti hlasu: Hlasitě a šeptem, křičet, řvát; ekonomie hlasu. Vytrvalost, ohebnost, obratnost hlasu. Rychlost v mluvení, kazatelský tón. 101

XVI. Přestávky logické a emfatické; přestávka rozpačitosti. Přestávky jsou pojídlem zvláštního druhu. Dýchání. 110

XVII. „Krásný hlas“ – výraznost jeho, „nevýslovný“ půvab. Sympatický hlas. Umění a přirozenost. 116

XVIII. O modulaci; vlna modulační. Mluvení teatrální. Dojem, kdy obsah i modulace se nekryjí; křivý patos, manýra. 123

XIX. Mluvení spatra. Neohroženost, duchapřítomnost. Délka řeči. Počátek; obtížnější je konec; souvislost s veřejnými poměry. 130

XX. Mluvení s přípravou. Osnova látky. Přednáška buď uměleckým dílem. Dojem přednášky, ve-

řejné výklady pro širší kruhy; cvičení ve škole.	136
XXI. Vázané přednášení; předčítání a provozování. Pravidla prvního.	144
XXII. Rytmus v obecné mluvě; pravidelnost rytmu, verš; stopa – trochej, jamb, daktyl, anapest. Časomíra.	149
XXIII. Jak se mají čísti verše? Dvě krajnosti. Verše musí býti znát při hlasitém čtení.	156
XXIV. Epika, lyrika i dramatika. Zevnější forma. Pravá podstata krásy básnické. Materiál básníka jsou <i>představy</i> . Fantazie; básník „vysloví, co trpí“. Verš v dramatě. Překladem prostým hyne zevnější forma.	165
XXV. Báseň nemá být provozována; „deklama-ce“ – pěkné předčítání básní.	179
XXVI. Posunování (gestikulace). Jeho mocný účín i umělecká hodnota. Mimika: ruka, hlava, krok – hlavní pravidlo pro obličej. Některá pravidla v posunování, „němá hra“.	184
XXVII. Čtení lyrického a epického; krátkost	

a výraznost básně lyrické; „zvuky přirozené“. Balada. Poučné básně. Popisy; poetické povídky; lyriko-epické básně; úryvky z epů. 193

XXVIII. Předčítání dramatického. Dostihání divadla. Drama předčítej se co báseň. Píseň zpívat, drama hrát. Slovo o dramate knihovém. 205

XXIX. Umění herecké. Hraní. Požadavky umělecké. Ohled mluvy. Vzdělanost vkusu; množství pravidel divadelních. Napomenutí Hamletovo. Mluva jest *první věcí* na divadle. Čeho na dobrém herci vyžadují. Postup jeho. Lidé stojící *mimo, pod a nad* iluzí. 213

XXX. Význam divadla v životě národa. Ve které vlastnosti lidské myslí se zakládá. Historický vznik her divadelních z obřadův, v Heladě, ve středověku. 227

XXXI. Rozšíření divadla. Středisko všech umění. *Škola vkusu* mnohými směry. *Lid* a divadlo. Mravní význam divadla a stanovisko, jehož zde šetřiti dlužno. 236

XXXII. Z rozpravy Schillerovy: „Divadlo jakožto ústav mravní“. 242

XXXIII. Divadlo a církev. Význam divadla <i>u nás</i> ; divadlo nahrazuje nám jiné nedostatky. Duch národní a forma umělecká. Úloha divadla. <i>„Národní divadlo“</i> v Praze.	256
Doslov	265
Poznámka editora	275